

Nagy László, 1953 (Magántulajdon/ Gink Károly felvétele)

Szécsi Margit és Nagy László a szigligeti arborétumban (1972, Reismann János felvétele)

„Szeretni tehozzád szegődtem”

■ (Nagy László: *Vérugató tündér*)

Nagy László **”** **ÉLETEM**

(részlet)

Mikor Lengyelországból Rózewicz, Bulgáriából Nevena Sztefanova jött hozzánk írói ösztöndíjjal, akkor utaztam Szófiába, 49 évesen. Föladatom volt, hogy a nyelvet megtanulva fordítsam a bolgár költészetet. Szerencsémre, háziasszonyom, Zsána Nikolova, az irodalom tanára, először a népköltészethez vezetett, mondván, hogy Goethe csak a szerbeket fedezte föl. Bolgárul a népköltészetből tanultam, bolgárok mondják, hogy kicsit archaikusan beszélek. Fordítani kezdtem a balladákat, s rájöttem, kell ehhez a megfelelő nyelv is. Átolvastam a magyar népköltészetet. Esztendeig dolgoztam. Fordításaim kiadását két évig halogatták. A minisztérium azzal okolta, támogatom a „narodnyik szemléletet”. Nem keseregtem sokáig, Marija Ucskovát szerettem. Kisebb megszakításokkal másfél évet töltöttem Bulgáriában. 1951 őszén lakást kaptam a Szabadsághegyen. Leszakadt a hó, sokat fáztam, mivel először kályhám hiányzott, majd a tüzelő. Elutaztam a Mátrába, kiírtam az ajtóra: Nem vagyok itthon. Visszatérve látom, kiraboltak, ágyneműm, ruháim, bőröndömben tartogatott verseim, jegyzeteim hiányzanak. Áadtam a lakást ingyen egy sokgyerekes földimnek, én pedig albérlő lettem. Már Bulgáriában keveset írtam, ez itthon hatott vissza, teljesen leszegényedtem. Hívtak a Szabad Nép külföldi rovatához. Beteg vagyok, vért köpök, mondtam. Nem köptem vért, de szörnyen éreztem magam. Fájt a gyomrom. Idegzetem megrendült, baljós gondolataim kerekedtek. Kezdetben naivan hittem, hogy bennem a hiba, s kiderült, hogy kint, a valóságban. Kezdetben mégis, nem a felső vezetést hibáztattam, nem hittem, hogy

elárulva a forradalom, ami éltetett ifjúságomban. Jártam szülőhelyemre, vártak panasszal, észbontóan tragikomikus helyzetet láttam, meggyalázott embereket s néptől idegen erőket. Az 56-os nemzeti tragédia ekkor kezdődött. Az 52-es év mutatja már küszködésemet s nemcsak magammal. A *Január*, *Bolyongó*, *Téli krónika*, *Aszály* című verseimet hiába vittem szerkesztőségbe, annyira nyíltak, nyílt-törések voltak. De megtanított a helyzet fogalmazni is. A következő évben Király István elfogadta őket. Ekkor már komolyan foglalkoztam a tagoló verssel. Bonyolult ritmusképeket szerkesztettem. Whitman, Apollinaire, Majakovszkij, de a *Biblia* is ösztökélt a nagyszabású lírai költeményre. Költői erővel, kemény metaforákkal menni az álság falai ellen. Ekkor szerettem meg újra Adyt. 1952 nyarán feleségül vettem Szécsi Margitot. Rózsás blúzban és ingben esküdtünk. A mennyegző egy tányér fekete meggy volt és vörös bor. Albérletünkben szegényen éltünk, néha megloptam Csuri nagysága kenyérhajgyűjteményét. Éjszaka írtam, mert nappal a zenészfű szüntelen trombitált. Juhászék is főbíróékkal laktak, mi is. Csuri egyébként kedves volt, csak félt, hogy a nyakán maradunk, gyerekbőgéssel válaszolunk a trombitára. Becsületszavamat adtam, hogy nem. Margit Pécsre ment kultúrotthon-vezetőnek. Én három hónapra Szófiába. Karácsonyra visszajöttem. Szerencsémre lekéstem az első gépet, mert az lezuhant. Margit hiába várt a reptéren. Akkor már itt élt, mert Pécsset hideg pincében kellett laknia, hasasan. Szép kis karácsonyfát szerzett, boldogok voltunk. Tudtam, hogy fiam születik, s a tündérberteli hajdúvezérről Andrásnak neveztem el.